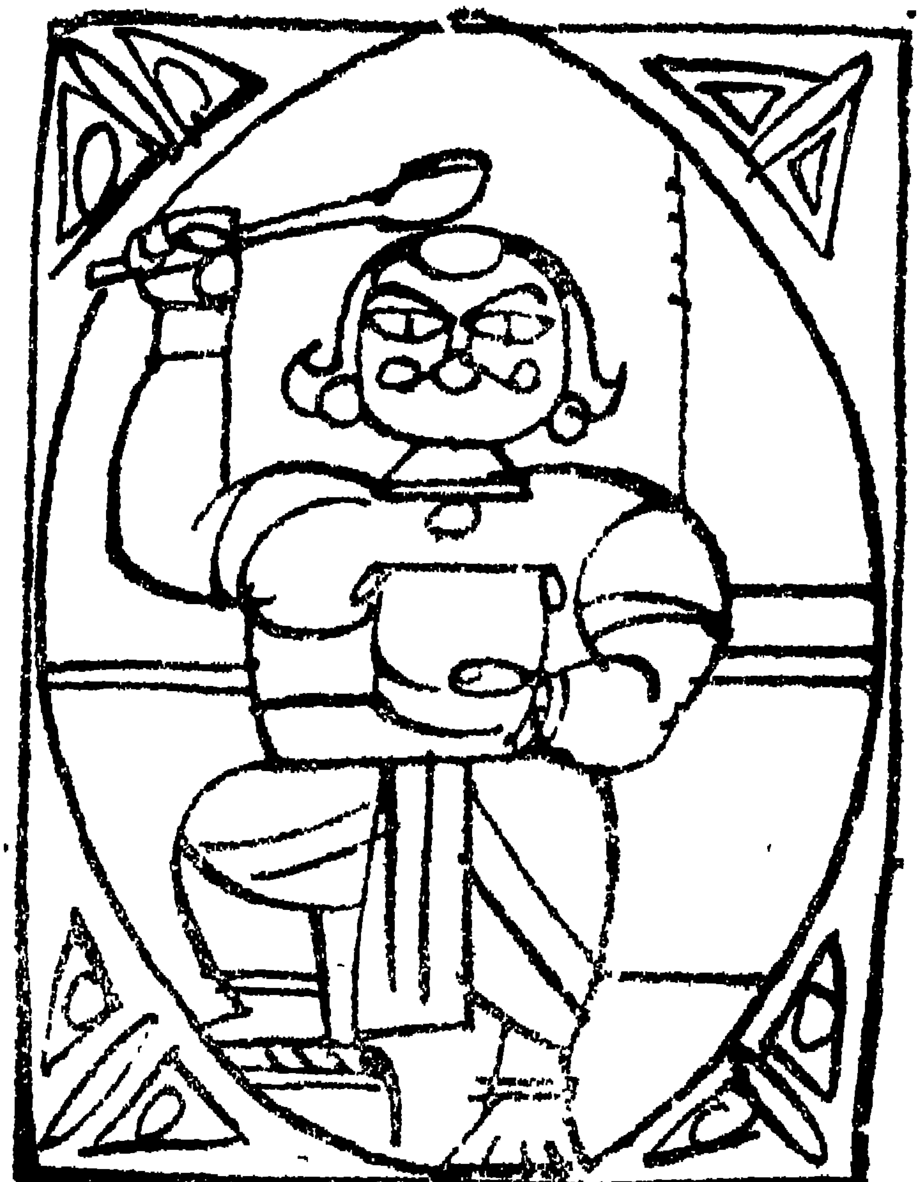

వంటొచ్చిన మొగాడు

రఘురామారావు గారింటికి పెళ్ళి కెళ్ళాను. మా సూపర్నెంటుగారి తమ్ముడికి వారమ్మాయి నిచ్చేరన్నమాట. అక్కడ కనబడింది కళ. ఆవిడ నాకు కాలేజ్ మేట్.

కొన్ని కారణాలవల్ల ఆవిడంటే నాకు యిష్టంలేదు. అందుచేత గమనించిన్నీ మాట్లాడలేదు, నేను. బాగా పొడుగైంది కళ.

కొంచెం ఒళ్ళు చేసింది. ఇద్దరు పిల్లలు కలబడుతున్నారు. పిల్లల్ని చూస్తే ప్రాణం అనుకునేమో, నాకున్న కోపాన్ని పక్కకి నెట్టేసి వెళ్ళి పలకరిద్దామన్నంత ఎమోషన్ కలుగుతోంది.

అలాగే రెండురోజులు గడిపేశాను.

హడావుడి అయిపోయాక, అసలు భర్తగారిపోలిక ఆయన, అప్పుడే మా బృందం చేస్తున్న ప్రార్థనల్లో మాటలు కలుపుతున్నాడు. ఇంతలో యీవిడ ఆ పక్కనుంచి వెళుతుండగా, 'ఏమోయ్! ఎవరినైనా పంపి అమృతాంజనం తెప్పించమూ!' అన్నాడు. ఆవిడ యిటు తిరిగి చూడ్డంలో మా యిద్దరిచూపులూ కలిశాయి.

అప్రయత్నంగా 'మీరు—?' అన్నాను.

'ఓహో! రామదాసుగారా? నమస్కారమండీ. రెండు రోజుల్నించీ చూస్తున్నాను—ఎవరో లే, మనిషిని పోలిన మనుషులుండరా అని ఊరుకున్నాను' అంది, తన మామూలు ధోరణిలో.

ఎవరో లే అని - ఊరుకుందిట! పొగరేమీ తగ్గలేదు—అనుకున్నాను.

మొగుడికి ఇంట్రడ్యూస్ చేసింది ఆయన నాగార్జునసాగర్‌లో ఏదో ఇంజనీర్ట. కొంతసేపు అక్కడే ఉండి అన్నీ భోగట్లు చేసింది కళ. ప్రగల్భం ప్రల్లదనంగానే వుండిపోయింది.. ...మిస్చీవస్‌గా నవ్వుతూ 'మీ ఫ్రెండ్‌గారెక్కడున్నారు?—వంటొచ్చిన మొగాడు!' అని అడిగేసింది; ఏదో పరదాకి నవ్వుతున్నాన్లే అని తేల్చేస్తూ.

'వంటొచ్చిన మొగాడెవడండోయ్—ఎప్పుడూ చెప్పేదే కాదు!' అని మిత్ర-బృందం నన్ను రెచ్చగొట్టారు. నాకు మనసులో ఉడుకుమోత్తనం, పైకి ఏడవనవ్వూ వొచ్చాయి. నవ్వకపోవడం స్పోర్ట్స్ కాదు. నవ్వడం మానవత్వంకాదు. అలాటి సన్నివేశం అది.

కళని చూడగానే రామనాదం జ్ఞాపకాని కొస్తాడు. క్లుప్తంగా చెప్పాలంటే రామనాథం 'ఫూక్‌ఫెలి'.

అతనూ నేనూ కలిసి పి ఆర్. కాలేజీలో నాలుగేళ్లు చదువుకున్నాం. అతనిది అమలాపురం మాది గన్నవరం ఎలా కలిసేమో చెప్పడం కష్టం: కాని, కలిసిన రోజు నుంచీ ఒక్కటై పోయాం. హోటళ్ళకీ హాస్టళ్ళకీ డబ్బు తగలెయ్యొద్దు, మనం చక్కగా వండేసుకు తిందాం అని అత నన్నప్పుడు నాకు చాల భయం వేసింది.

కాని, నేనుమాత్రం నాలుగేళ్ళలోనూ ఒక్క పూట కూడా వంట చెయ్యలేదు. అక్షరాలా నాలుగేళ్ళూ అతనే స్వహస్తాలతో వండి పెట్టాడు... ...ప్పుడేనా ప్రాక్టికల్ క్లాసుకి పోతున్నా ఏడింటికి అతను కాలేజీకి వెళ్ళిపోతే టిఫిన్ తినడానికి హోటల్‌కి వెళితే అయ్యరుశెట్టి తడాకకి ఏడుపొచ్చేది సెలవులకి పదిహేనురోజులు ఇంటికొచ్చేసి తల్లి చేతివంట తింటున్నాకూడా రామనాథ వంట కోసం నాలుక వాచిపోయి ఉండేది; అంత చక్కగా రుచికరంగా చేసేవాడు.

స్వీట్స్ వండకుంటే ఏముంటుంది మహా, వేపుడు ముక్కలూ పడికీ ఉడకని అన్నమే కదా అనుకుంటున్నారేమో— మేం ఉండేది మల్లాదివారి వీధిలో. మా రామనాథం రుబ్బురాయీ, సన్నికల్లూ మూడు రకాల నూరుడురాళ్ళు అన్నీ సరాసరి రూమ్‌లోకి రవాణా చేయించాడు ఉలి, ఇంతి పనాలు, పచ్చికారంపెట్టిన కూరలు — వేపుడు, కాల్పుడు, ఉడబెట్టిన, నానేసిన పచ్చళ్ళు—దోసకాయి, గుమ్మడికాయి, బబ్బకాయి, టొమేటోలాటి కొంపరిరి ఊరగాయలు—రసాలు, సాంబార్లు, పులుసులు—పాయసాలు, పరమాన్నాలు, ప్రాన్నాలు—అన్నీ చేసేవాడు అదివారించస్తే భక్షే ఎక్కడికీ కదలేవాడు కాదు, కదల్చిచ్చేవాడుగాదు. సన్‌డే మనకి ఫన్‌డే; కుకింగ్ ఎక్స్‌పెరిమెంట్స్ చేద్దాం అంటూ ఏదో ఓ స్పెషల్ తయారుచేసేవాడు; రుచిగావున్నా చెయ్యడాన కాలక్షేపం

అయ్యేకూర ఏదో ఆ వేళ చేసేవాడు. ఆదివారం మా రూమ్‌కి రాగల నైట్టుదే అదృష్టం.

అతనికి వంటరావడమే అతని తప్పుగా పరిణమించింది. అతను చేసినవి తినేసి, మెచ్చుకున్నట్టే మెచ్చుకొని, ఆ ధోరణిలోనే అతన్ని హేళన చేసేవారు, చాలామంది.

అతని పాక పాండిత్యం విజృంభించడానికి కారణం అప్పటి ఇంగ్లీషు చీఫ్‌లెక్చరర్‌గారు. ఆయన చేతుల్లో ఒక స్కాలర్‌షిప్ వుండేది. అది తన కిప్పించమని అడగడానికి ఓరోజు పొద్దుటే వెళ్ళేడు రామనాథం. ఇతను వెళ్ళేసరికి ఆయన చాలా కంగారుగా ఉన్నారట; ఏ రేవా స్టూడెంట్ కనిపిస్తేచాలు నన్నట్టు దిక్కులు చూస్తున్నాట్ట.

'ఏ ఇయర్ అబ్బాయీ నువ్వు?— ఫస్టియరా? — స్కాలర్‌షిప్ కోసం వచ్చావా?— సరే మంచిగ; చూద్దాంగానీ, నీకీవూళ్ళో ఎవరైనా వంట బ్రాహ్మణ్ణి తెలిస్తే కొంచెం పిల్చుకురా నాయనా!— ఇంట్లో ఒవాళ తద్దినం; పొద్దుట్నుంచి ఇంట్లో ఆవిడ అవతల కూచుంది; సాయంత్రం వస్తానన్న చుట్టపు ఆవిడకి మైలట!' అన్నాట్ట ఆయన.

'ఒర్లేండి; కాని ఎన్ని విస్తళ్ళు లేస్తాయండి?'

'దానికేముందిలేవోయ్. ఇప్పుడు విస్తళ్ళనిబట్టి రేటు మాట్లాడుకొందుకు టైమ్‌లేదు. పది రూపాయలైనా సరే, ఇచ్చేస్తాను వెళ్ళి ఎవణ్ణో ఒకణ్ణి అర్జంటుగా లాక్కురా'

'అదిగాదండి. ఓ పాతికమంది లోపలైతే, తమరి కభ్యంతరం లేకపోతే నేనే లాగించేస్తానండి' అన్నాట్ట యితను.

'ఆం ఏమన్నావ్? నువ్వా? నిండా పద్దెనిమిదేళ్ళు లేని బొట్టికాయివి!' అని ఆశ్చర్యపడ్డాట్ట ఆయన. ఎక్కడా ఏమీ అభం

కాకుండా విశ్వకార్యం ఒడ్డెక్కిపోయేసరికి ఆయన మళ్ళీ ఆశ్చర్య పడ్డాట్ట.

కాలేజీకి రాక, ఇంటర్వెల్ సమయానికి ఇంటికి అఘోరించక పొద్దున్నగా వెళ్ళినవాడు ఏమైపోయాడా అని విచారించుకుంటూ ఇంగ్లీష్ ఛీఫ్‌గారింటికి వెళితే, అక్కడ గావంచా కట్టుకొని ఆఖరు వాయ గార్లు వేచుతున్నాడు, రామనాథం

ఆ రోజున నా భోజనం కూడా అక్కడే.

● ● ●

సెకండియర్ చదువుతూ ఉండగా కార్తీక మాసంలో వుప్పాడకి వనభోజనాలకి వెళ్ళేం. అక్కడ సెక్షన్లు రెండూ కలిసి మేం మొత్తం పదహారు మంది అబ్బాయిలూ, నలుగురైదుగురు అమ్మాయిలూ. తెలుగు లెక్చరర్ గారూ సంస్కృతం మేష్టారూ పెద్దలు. ఆ ఏడాది కార్తీక పున్నమి సోమవారం పడింది. పిక్నిక్‌కి అని సెలవిప్పించేశారు. మొత్తం కాలేజీ అందరూ పిక్నిక్స్ వెళ్ళిపోయారు, కోటిపల్లి వెళ్ళినవాళ్ళూ, అంతర్వేది వెళ్ళినవాళ్ళూ, ముక్తేశ్వరం వెళ్ళినవాళ్ళూ.

సామాన్లూ, వంట బ్రాహ్మలూ, ఇద్దరు లేబరేటరీ అటెండర్లూ ఓ రోజు ముందుగానే వెళ్ళారు. మేం నాలుగు బస్సుల్లో సోమవారం పొద్దుట అయిదింటికి కాకినాడలో బయల్దేరి, సరాసరి సముద్రపొడ్డు వెళ్ళి, స్నానాలుచేసి, సరిగ్గా తొమ్మిదిన్నరకి తోటలో కొచ్చేసరికి ఇంకేముంది వంట బ్రాహ్మల్లో హెడ్డుకి స్నానంలో పాము కరిచేసిందట. అందరూ వనంలేదు భోజనాల్లేవంటూ కూచున్నారు మేష్టార్లిద్దరూ అప్రష్టకి వెంబడి మమ్మల్ని తీసుకొచ్చిన బస్సుల్లో ఓ దానిమీద అతన్నెక్కించి పిఠాపురం మిషనాసుపత్రికి వెళ్ళేరు. అక్కడ కుదరకపోతే పాముల నరసయ్య దగ్గిరికి వెళ్ళాలని వాళ్ళ వుద్దేశం.

అద్యోకూర ఏదో ఆ వేళ చేసేవాడు. ఆదివారం మా రూమ్‌కి రాగల నేస్తుడే అదృష్టం.

అతనికి వంటరావడమే అతని తప్పుగా పరిణమించింది. అతను చేసినవి తినేసి, మెచ్చుకున్నట్టే మెచ్చుకొని, ఆ ధోరణిలోనే అతన్ని హేళన చేసేవారు, చాలామంది.

అతని పాక పాండిత్యం విజృంభించడానికి కారణం అప్పటి ఇంగ్లీషు చీఫ్‌లెక్చరర్‌గారు. ఆయన చేతిలో వొక స్కాలర్‌షిప్ వుండేది. అది తన కిప్పించమని అడగడానికి వోరోజు పొద్దుటే వెళ్ళేడు రామనాథం. ఇతను వెళ్ళేసరికి ఆయన చాలా కంగారుగా ఉన్నారట; ఏ రేటా స్టూడెంట్ కనిపిస్తేచాలు నన్నట్టు దిక్కులు చూస్తున్నారట.

'ఏ ఇయర్ అబ్బాయీ నువ్వు?— ఫస్టియరా? — స్కాలర్‌షిప్ కోసం ఒచ్చావా?— సరే మంచిదే; చూద్దాంగానీ, నీకీవూళ్ళో ఎవరైనా వంట బ్రాహ్మణ్ణి తెలిస్తే కొంచెం పిల్చుకురా నాయనా — ఇంట్లో ఇవాళ తద్దినం; పొద్దుట్నించి ఇంట్లో ఆవిడ అవతల కూచుంది; సాయంత్రం ఒస్తానన్న చుట్టపు ఆవిడకి మైలట!' అన్నాట్ట ఆయన.

'సర్లేండి; కాని ఎన్ని విస్తళ్ళు లేస్తాయండి?'

'దానికేముందిలేవోయ్. ఇప్పుడు విస్తళ్ళని బట్టి రేటు మాట్లాడుకొనేటంత టైమ్‌లేదు. పది రూపాయలైనా సరే, ఇచ్చేస్తాను వెళ్ళి ఎవణ్ణో ఒకణ్ణి అర్జంటుగా లాక్కురా'

'అదిగాదండి ఓ పాతికమంది లోపలైతే, తమరి కభ్యంతరం లేకపోతే నేనే లాగించేస్తానండి' అన్నాట్ట యితను.

'అఁ ఏమన్నావ్? నువ్వా? నిండా పద్దెనిమిదేళ్ళులేని బొట్టికాయివి!' అని ఆశ్చర్యపడ్డాట్ట ఆయన. ఎక్కడా ఏమీ అభాసు

కాకుండా విశ్వనాథం ఒడ్డెక్కిపోయేసరికి ఆయన మళ్ళీ ఆశ్చర్య పడ్డాట్ట.

కాలేజీకి రాక, ఇంటర్వెల్ సమయానికి ఇంటికి ఆఘోరించక పోతున్నగా వెళ్ళినవాడు ఏమైపోయాడా అని విచారించుకుంటూ ఇంగ్లీష్ ఛీఫ్‌గారి ఇంటికి వెళితే, అక్కడ గావంచా కట్టుకొని ఆఖరు వాయ గార్లు వేచుతున్నాడు, రామనాథం

ఆ రోజున నా భోజనం కూడా అక్కడే.

● ● ●

సెకండియర్ చదువుతూ ఉండగా కార్తీక మాసంలో వుప్పాడకి వనభోజనాలకి వెళ్ళేం. అక్కల సెక్షన్లు రెండూ కలిసి మేం నూట పదహారు మంది అబ్బాయిలూ, నలభై ఇద్దరు అమ్మాయిలూ. తెలుగు లెక్చరర్‌గారూ సంస్కృతం మేష్టారూ పెద్దలు. ఆ ఏడాది కార్తీక పున్నమి సోమవారం పడింది. పిక్నిక్ డే అని సెలవిప్పించేశారు. మొత్తం కాలేజీ అందరూ పిక్నిక్స్ వెళ్ళిపోయారు, కోటిపల్లి వెళ్ళినవాళ్ళూ, అంతర్వేది వెళ్ళినవాళ్ళూ, ముక్తేశ్వరం వెళ్ళినవాళ్ళూ.

సామాన్లూ, వంటబ్రాహ్మలూ, ఇద్దరు లేబరేటరీ అటెండర్లూ ఓరోజు ముందుగానే వెళ్ళారు. మేం నాలుగు బస్సుల్లో సోంవారం ఉదయం ఆరుగంటికి కాకినాడలో బయల్దేరి, సరాసరి సముద్రపొడ్డు కెళ్ళి, స్నానాలుచేసి, సిక్కి సిగ్గి తొమ్మిదన్నరకి తోటలో కొచ్చేసరికి ఇంకేముంది వంట బ్రాహ్మలో పెద్దాయన కస్తా పాము కరిచేసిందట. అందరూ వనంలేదు భోజనాల్లేవంటూ కూచున్నారు మేష్టారిద్దరూ అప్రతిష్టకి వెంచి మమ్మల్ని తీసుకొచ్చిన బస్సుల్లో ఓ దానిమీద అతన్నెక్కించి పిఠాపురం మిషనాసుపత్రికి వెళ్ళేరు. అక్కడ కుదరకపోతే పాముల నరసయ్య దగ్గిరికి వెళ్ళాలని వాళ్ళ వుద్దేశం.

అసలే వ్యవహారం పాడైపోయింది; పైగా ఆసిస్టెంటు నుంటూ యున నేను సపేఖరా వండనన్నాడు. సీని యిక్ మీద భర్తే మో అనుకున్నాను, కాదుట వంట తనకి కొత్తట. అందులోనూ కాలేజీ పిల్లలు కదా, ఏ మాత్రం బెడిసి కొట్టినా పచ్చడికింద తన్నేస్తారని భయంట

'అంతేకదా!' అన్నాడు రామనాథం. 'నీకేం భయంలేదు; నువ్వు పైనున్ను చూడు. నేనున్నాగా!' అంటూ పంచె బిగించాడు.

పదిహేను నిముషాల్లో తలాకాస్త పుస్తాకు ఫీమా కండరికీ పడేసి, కార్యక్రమంలో పడ్డాడు ఆవేళ ఆడపిల్లలందరూ కిరి, పంక్తిలోకి అతని వెజిటబుల్ పలావు వడ్డించడాని వస్తే 'వంటొచ్చిన మొగాడికీ' అంటే 'జై' అంటూ నినాదాలు చేసేరు. రెండుసార్లు ఆశ్చర్యంలో మునిగిన రామనాథం మూడో సారికల్లా సర్దుకొని 'చదువొచ్చిన ఆడవాళ్ళకీ' అని, 'జై' అనిపించి, అందర్నీ ఆనందంతో ఆహ్లాదంలో ముంచాడు.

● ● ●

మేం కెరీర్ డియర్ చదువుతూండగా కాలేజీలో ప్రవేశించింది కళ. ఏమన్నానూ-రెండు క్లాస్ ఆయేను కాలేజిలో కళ ప్రవేశించింది. అంటే చలాకీఅయిన పిల్ల: అందులో వి ఆర్. కాలేజి మొగపిల్ల కళ్ళెప్పుడూ ఆమెమీదే ఉండేవి నిస్సహాయంగా. కళకి ఎవర్నో ఒకర్ని ఎన్నిపించవలం సరదా, అంత త్వరలోనే బైటపడిపోయింది.

'అపూర్వశక్తులు' అని వొక వ్యాసం రాసింది కళ ఆ ఏడాది కాలేజిలో స్వతంత్ర్య దినోత్సవాలకి పోటీ పెట్టి, పోటీలో నెగ్గిన కథల్లో, వ్యాసాల్లో, పాటల్లో, పద్యాల్లో ఒక మేగజైన్ అనుబంధం

రిలీజ్ చేశారు. అందులో ప్రచురించమని తెలుగుమేష్టారికి ఇచ్చింది లీల, ఆ వ్యాసాన్ని. మొగాళ్ళకి వంట తెలియడం ఓ అపూర్వ విషయం, అంటూ ఓ పేరా, రామనాథం వంటగురించి తను విన్న భోగట్టాలు రాస్తూ, స్వయంగా చూడలేక పోయినందుకు తన దుర దృష్టాన్ని నిందించుకుంటూ; ఆఖరుగా అతన్ని అభినందిస్తున్నానని వ్రాసింది. తెలుగుమేష్టారికి అందులో ఏదో వ్యంగ్యం కనిపించింది. రామనాథాన్ని కేకేసి, ఇది చదివి ప్రచురించడం నీ కిష్టమేనా, కాకపోతే ప్రచురించను అన్నారు. రామనాథం తన కేమీ అభ్యంతరం లేదన్నాడు. అయితే తెలుగుమేష్టారు క్రిందని ఓ పేరా సమాధానంలాగా వ్రాస్తూ వంటవిషయంలో మగ-ఆడ అనే తేడా ప్రపంచం కుటుంబాలుగా సంస్కృతి పొందడంవల్ల, డ్యూటీలు పంపకాలయి పోవడంవల్ల ఏర్పడ్డదని, మొట్టమొదట్నుంచీకూడా మొగవాళ్ళే మంచి వంటవాళ్ళని, పురాణకాలంలో కూడా నలుడు, భీముడు అనే పురుషశ్రేష్ఠులు ప్రతీతులుగా ఉదహరించారనీ, స్త్రీలు బాగా వండినట్టు ఎక్కడా నిదర్శనమేలేదనీ, నేటికీ కూడా భోక్తలు అయినవారు మందికి మించి హోటళ్ళల్లా స్త్రీలకన్నా పురుషులే విఖ్యాతమైన పేరు ప్రఖ్యాతులుగా ప్రపంచం అంతా గడిస్తున్నారనీ ఉదహరించి వ్రాసేరు.

అక్కణ్ణించీ రామనాథం విషయంలో అబ్బాయిల్లోనూ, అమ్మాయిల్లోనూ కూడా ఒక చైతన్యవంతమైన కిలకిలనం చెలరేగింది. రామనాథానికి కుక్ అని పేరుపెట్టారు. ఆడపిల్లల కామన్ రూమ్స్‌లో నువ్వు వంటొచ్చిన మొగాణ్ణి పెళ్ళాడవే, తీరిపోతుంది!" అంటూ ఒకర్నొకరు హేళన చెయ్యసాగారు.

కళ అమ్మాయిల హాస్టల్లో చేరలేదు. బంధువు లెవరో కాకినాడ్లో ఉంటేను, వాళ్ళింట్లో వుండేది. వాళ్ళిల్లు మేం కాలేజీకి వెళ్ళే దార్లోనే.

ఓ నాడు మే మిద్దరం కాలేజీకి వెళుతూవుంటే, వాళ్ళిల్లు ఇంకా కాస్త దూరం వుందనగానే కళ మా కెదురొచ్చి, 'చిన్న ఆపదలో వున్నాను, కాస్త సాయం చేస్తారా?' అని చాలా మర్యాదగా అడిగింది.

రామనాథం నా వేపు చూశాడు.

'ఆయన చెయ్యలేరండీ; మీ రే—' అంది కళ.

ఇద్దరం ఇంట్లోకి ఆమె వెనక వెళ్ళాం. పొయ్యిమీద ఏదో గిన్నె ఆవిర్లు కక్కుతోంది. పక్కనే కత్తిపీట. సగం తరిగిన బీరకాయ ముక్కలూ, సగం నూరిన ఉల్లి, వేపిన కందిపప్పు—ఇలా ఏమి టేమిటో ఉన్నాయి.

'మా చుట్టాలు ఊరికెళ్ళారండీ. చుట్టుపట్ల తెలిసినవాళ్ళెవరూ లేరు. రెండురోజులై వండేసుకుంటున్నాను. తీరా ఇవాళ సగంలో—' అని సిగ్గుపడ్డది కళ. 'ఇందాకట్నుంచీ కమలా, సరోజా, పద్మ, రామలక్ష్మి ఎవరేనా వస్తారేమో అని చూస్తున్నానండి. ఎవ్వరూ రావట్లేదు. ఇంతట్లో దేవుళ్ళాగా కనిపించారు మీరు—పొయ్యిమీద ఏమైపోతుందోనని కంగారుపడి మిమ్మల్ని శ్రమ పెట్టవలసొచ్చిందండీ—'

'ఓహో, అలాగా!' అన్నాడు రామనాథం. 'సరేనోయ్, రామదాసూ! నువ్వెళ్ళు నేనొక అరగంటలో వచ్చేస్తాను' అన్నాడు.

'ప్చ్ ఎందుకులేవోయ్, లేనిపోని గొడవ! ఆ వుడికేది అన్నమేవుంది; అయిదు నిమిషాల్లో దించేసి అట్లా బజారుకిపోయి ఏదైనా హోటల్నుంచి కాస్త కూరా చెట్నీ సాంబారూ పంపితే పోలా?' అన్నాను.

కాని ఆతను ఒప్పుకోలేదు.

'అఫ్టరాల్ ఇందులో ఏముందని వోయ్. కూరలు తరిగే వున్నాయి పొయ్యి వేడిగా ఉంది. అన్నీ సిద్ధంగా ఉన్నాయి ఇలా బజారుకి వెళితే మాత్రం అరగంటకు అవదా ఏమిటి? ఆ అరగంటలో ఇక్కడే అయిపోతుందిగా. మళ్ళీ ఎందుకూ, సామాన్లు వేస్తూ; నువ్వెళ్ళు: నేనొక అరగంటలో వొచ్చేస్తా' అన్నాడు.

'వెళ్ళిపో అక్కర్లేదండి. కావాలంటే మీరు అయినా కూడా ఇక్కడే భోంచెయ్యొచ్చండి నాకు అంచనా తెలియక కొంచెం బియ్యం ఎక్కువ పోసినట్టున్నాను!' అంది కళ.

'థాంక్స్. మా భోజనాలయ్యాయి.!' అన్నాను నేను కొంచెం తీవ్రంగా.

రామనాథం అప్పటికప్పుడే కాళ్ళు కడిగేసుకొని అన్నం గిన్నె మూత తెరిచి గరిటెవేసి ఒక్కసారి కలిపాడు. అన్నంగిన్నె, గరిటె, పొయ్యి అతన్ని ఆకర్షించేస్తాయి ఇలా!

'కొంచెం ఎక్కువ పొయ్యడమే ఖర్మ! బాగా అయిదారు మందికి సరిపడా పోసేరు. ఇంత అంచనా తెలియక పోడం నేనెక్కడా చూళ్ళేదు!' అన్నాడు రామనాథం నవ్వి.

'ఇంకేం దింపేసి ఓ మూల పడెయ్యి. చక్కగా ముందు రోజులూ నష్టగా భోంచేస్తుంది, అమ్మాయిగారు!' అన్నాను కసిగా ఒడ్డిపెట్టి చూస్తూ. చరాచరా నడిచి ఇవతలి కొచ్చేశాను

సాయంత్రం రామనాథం చెప్పేక—అంతా కట్టిపెట్టి కడిగి రుమాలులో కట్టి, మొత్తం. మిగిలిన వాళ్ళంతా మేడమీదో ఎక్కడో వుండిపోతారుట. తను కూడా పూర్తిచేసి ఇవతలికొస్తూ వుంటే ఇలాగిలా చెప్పాడు పోసేరుట. 'కంగ్రాచులేషన్స్ కళా! పందెం గెల్చేవు. భోజనాల పార్టీ నీదీ, సాయంత్రం సినిమా పార్టీ

మాది. అసలింతకీ రుచెలా వుంటో చూద్దాం పదండే, నలభీమపాకం!' ఇలా అనడం, నవ్వుకోడం జరిగిపోతుంటాయి.

'ఏడుస్తూ కూచో. నీదే తప్పంటాను! మనస్సే నీకు తపోయేది చెప్పి నీవు రానుకున్నావ్' అన్నాను. రామనాథం తెల్ల మొహం వేసేడు. 'నా రీ రామనాథం నాకో... పం అ లేదు... వాళ్ళు ... డెవిల్స్. వాళ్ళ నెందుకు నమ్ముతావ్ ఫ' అన్నాను.

● ● ●

మేం ఫోర్ట్రాన్ చదువుతూ వుండగా రామనాథానికి ఒక వుత్తరం వచ్చింది.

'డియర్ ఫ్రెండ్,

నేను మీ గురించి చాలా వినియున్నాను. మీ రంటే నాకు చాలా యిష్టము. మిమ్మల్ని పెండ్లి చేసుకోవాలని, మీ దగ్గర అనేక విషయములు నేర్చుకొనవలెనని వుండను. కాని, అడిగే టందుకు ధైర్యములేదు. మీరు మా వాళ్ళతో మాట్లాడినచో చాలా సంతోషించెదను. ఎక్కువ వ్రాయుటకు సిగ్గుగా ఉన్నది.

ఇట్లు,

రామప్రియ.'

రెండురోజులు బోగట్టా చెయ్యగా తెలిసింది. రామప్రియ అనే అమ్మాయి ఫస్ట్ ఇయర్ చదువుతోందని. ఫిజిక్స్ లాబొరేటరీలో ఆ అమ్మాయి రికార్డూ తెలుగు ట్యూటర్‌గారి దగ్గర ట్రాన్స్‌లేషన్ ఎక్సర్‌సైజు పుస్తకం తీసుకుని, రాత ఆ అమ్మాయిదేనని తేల్చుకున్నాం.

అప్పుడు వాళ్ళవాళ్ళనిగురించి భోగట్టా చేసేం.

వాళ్ళ నాన్నగారు రిటైర్డు టుబాకో ఇన్స్పెక్టరుట. వాళ్ళిల్లు జగన్నాధ పురంలో, కరప వెళ్ళే దార్లో బస్సురోడ్డు ప్రక్కనేట.

ఉత్తరం వచ్చేక వరసగా పది పన్నెండు రోజులు రామప్రియ అనే ఆ అమ్మాయి కాలేజీకి రాలేదు.

'బహుశా ఈ ఉత్తరం అందేక తనకోసం వెతుకుతారని ఊహించి, కనబడ్డానికి సిగ్గుపడుతోందేమో లే!' అన్నాను.

'ఇంతకీ వాళ్ళింటికెళ్ళి మాట్లాడితే తప్పులేదుగా?' అన్నాడు.

'ఇంటికెళ్ళి మాట్లాడదాం. తనతో మాట్లాడమని ఆ అమ్మాయి రాయలేదుగా. రాసినా అది సమంజసం కాదు... మరో కొన్నాళ్ళు చూద్దాం. నీకు కనబడ్డానికి సిగ్గుపడి కాలేజీ ఎన్నాళ్ళని మానేస్తుంది?—ఆ అమ్మాయిని చూడకుండా మాటలు జరపడం అనవసరం. ఆమెకు ఎంత నువ్వంటే ఇష్టమైతేమాత్రం నువ్వామెని చూడకుండా ఇష్టపడకుండా మాట్లాడ్డం దేనికి?—ఇంటికెళ్తే చూడొచ్చనుకో. అయినా అక్కడికెళ్ళి చూట్టం ఏ ఖర్మ! కాలేజీలోనె నిజస్వరూపం కనబడుతుంది, ఇంటిదగ్గరకంటేనూ' అన్నాను.

రామనాథం వినలేదు. 'త్వరగా తేలిపోతే మంచిదే. నా కిలా మేటర్స్ పెండింగ్ పెట్టడం ఇష్టం లేదు'

ఆ ఆదివారం ఉదయం సిటీ బస్ ఎక్కి, జగన్నాధపురం వెళ్ళేం. విష్ణ్వాలయం దగ్గరే దిగిపోయి నడుచుకుంటూ వెళ్ళేం. వాళ్ళిల్లు త్వరలోనే దొరికింది.

వరండాలో నిలబడి గట్టిగా 'ఏమండీ!' అని కేకేశాడు రామనాథం.

ఇరవైయేళ్ళబ్బాయి ఒకతను తలుపు తీసి యివతలి కొచ్చి 'ఎవరండీ?' అన్నాడు.

'నా పేరు రామనాథం. ఇతను రామదాసు. మేం ఫోర్తియర్ బి. ఏ. ఈ యింట్లో రామప్రియ అనే అమ్మాయుందా?'

'ఉంది... ...!' అన్నాడతను; 'ఐతే?' అన్న ధోరణిలో.

'మీ రెవరు?'

'నేను వాళ్ళన్నని ... ఏం గావాలి మీకు?'

'ఇంకా పెద్దవాళ్ళెవరూ లేరా?'

'లేరు. మా నాన్న బజారుకెళ్ళారు.'

'—సరే మేం మళ్ళీ వస్తాం మీ నాన్నగారొస్తే, రామనాథంగారొస్తారని చెప్పండి. రామనాథం ఎవరంటే, రామప్రియని అడగమనండి: చెబుతుంది ... మీ రెప్పుడు కావాలంటే అప్పుడు కబురుచెయ్యొచ్చు. నా ఎడ్రస్ మీ సిస్టర్ దగ్గరుంది!'

లోపల్నుంచి నవ్వులు వినబడ్డాయి. అందరం అటు చూసేం. తెరిచి వున్న తలుపులోంచి ఏం కనబడలేదు. పక్కనుంచి శబ్దాలు వస్తున్నాయి

'కెప్టెన్ కుక్ కనిపెట్టిన ప్రాంతం ఏదిరా?' అని ఓ అమ్మాయి అడుగుతోంది.

'జగన్నాధపురం!' అని సమాధానం.

'కుక్ జలసంధి ఎక్కడుందిరా?'

'వంటింటికీ గంజి కుండికీ మధ్య!' మళ్ళీ నవ్వులు.

'నోళ్ళు మూసుకోండిరా—ఏమిటా అల్లరి—ఇవతల పెద్ద మనుషులు నిలబడి మాట్లాడుతూ వుంటేను!'

ఇంతలో ఓ పెద్దాయన వీధిలోంచి వచ్చారు. 'ఎవరయ్యా?' అంటూ మెట్లెక్కారు.

అప్పటికే రామనాథానికి కొంచెం కోపం వచ్చింది. కోపం అంతకుమించి ఎప్పుడూ రాదు.

'నా పేరు రామనాథం—' అని ప్రారంభించాడు.

లోపల్నుంచి సన్నగా 'వల్లకాట్లో రామనాథాయ!' అని వినిపించింది.

ఇరవైఏళ్ళబ్బాయి చకచకా లోపలికెళ్ళి, ఎవర్నో తపీమని కొట్టడం, సన్నగా ఏడుపూ వినబడ్డాయి.

'సారీ సార్. ఇంత అల్లరిమూకని ఎలా భరిస్తున్నారో! ఈ ఇంట్లో రామప్రియ అని ఓ అమ్మాయి—బహుశా మీ డాటర్ ఏమో—నాకు, ఇదిగో ఈ లెటర్ రాసింది—'

పెద్దాయన ఉత్తరం అందుకోబోయాడు. కాని, రామనాథం ఇవ్వలేదు. ఆయన దూరంనించే అంతా చదివేశాడు. కోపంతో, లోపలికెళ్ళి, 'చిన్ని' అన్నాడు. చిన్ని అక్కడే వున్నట్టుంది. 'ఏమిటే ఆ రాతలూ?' అని గద్దించాడు.

'మరేమో నే చిన్నక్క రాయనంటూంటే కూడా కళక్క రాయమంది నాన్నా. నీకేం భయంలేదు ఎవరూ ఏం అనరూ అని... ...'

"ఫీ నోర్మూయ్ ఇన్ని తెలిసిన దానివి ఆ రోజే ఎందుకు నాతో చెప్పలేదు?—మొహంమండ! సిగ్గులేదుటే? — అది రాయమందిట, నువ్వు రాశావుట! అది ఉప్పుటేట్లో దూకమంటే దూకుతావుటే?—' అని ఆయన ఇవతలి కొచ్చాడు. 'ఆ వుత్తరం ఇటిస్తారా?'

'ఇవ్వను'

'మీరు క్షమించాలి, పిల్లలు ఏదో; చిన్నతనం—'

'ఇవా చిన్నతనం ఆటలు?'

'క్షమించమంటున్నాగా!'

'క్షమిస్తారు!— ఇదే ఇంకెవరికన్నా రాస్తే—'

లోపల్నుంచి నవ్వులు. 'ఇంకెవరికన్నా రాస్తే—' వెక్కిరిస్తున్నారెవరో.

రామప్రసాదం జబర్దస్తీగా లోపలికి వెళ్ళాడు. 'ఎవరండీ ఆ ప్రాప్తిం గ్యారంటు పొలంటా చేస్తున్నది?-ఓహో తమరా!-పూర్వ శక్తులు వ్యాసంరాసినవారు మీరే కదూ?— మీ అపూర్వ శక్తికి నా నమస్కారాలు. మీ దర్శనం ఇక్కడ లభించడం అపూర్వం...

'మీకు నాకన్నా ఎక్కువ డబ్బు ఉంది కాబోలు: అంత మాత్రాన మాలాంటి వాళ్ళతో ఇలా ఆటలాడ్డం అంత మంచిదిగాదు. ఈ ఆటలో ఎల్లప్పుడూ మీరే గెలుస్తూ ఉంటారని భ్రమ పడకండి. నేను తల్చుకుంటే మీకు అపకారం చెయ్యలేక పోను!

'నాకు వంటు చేతగావడం మీకంత అపహాస్యంగా వుందా? ఈ దేశం వాళ్ళు రోజుకు రోజూ మరీ ఇంత మూర్ఖులయి పోడం శోచనీయం. అన్ని దేశాలవాళ్ళతో సమంగా చదువుకుంటున్నామని సంబర పడిపోతున్నావా అప్పుడూ!- అయితే మరి చదువులో జ్ఞానం నీకంటు లేదేం?

'వంటొచ్చిన మగాడైతే ఆడ లక్షణా లుంటా యనుకన్నావా? ఆడవాళ్ళ హార్మోనులతో పుట్టాననుకున్నావా?-అదొక కళ! పేరుకి మాత్రం కళకాదు! నిజమైన కళ! అరిష్టైనాలగు క్షేలకీ అవకాశం యిచ్చేది ఆహారం, దాని కార్యరూపం వంట అనే కళ! దానికివ్వవలసిన గౌరవం యివ్వడం మానేసి, అదొక చాకిరీకింద హీన

పర్చేసిన ఈ దేశస్థుల దీ తప్పు! రోజుకు రెండు రూపాయలు పారేస్తే చేతకాకపోయినా ఒప్పనంటూ బయలుదేరే రుచులూ అభిరుచులూ పాడుచేసే ప్రొఫెషనల్సుని కొనుక్కునే మీ పెద్దల్దితప్పు. ఎన్నని ప్రయోజనం లేదు!

'కాని, ఒకదానికొకటి కలిపి యిలా మనుష్యులతో వినోదాలాడితే కొంచెం ప్రమాదం ఉంటుంది, జాగ్రత్త!'

ఊసలాగా ఇవతలికొచ్చాడు రామనాథం, 'మీ పెర్మిషన్ లేకుండా మీ ఇంట్లోకి వెళ్ళినందుకు క్షమించండి..... ఇక్కడ మీరు చెబితే వినేదీ, పట్టించుకొనేదీ ఎవరూ లేరని స్పష్టం అయింది కదా; అందుచేత నేనే చెబుదామని వెళ్ళాను.' అని ఆ పెద్దాయనతో చెప్పేసి, గబగబా మెట్లుదిగి ఎళ్ళాడు.

2

నెల్లాళ్ళయింది.

నాలుగు రోజులు ఇక్కడే వుండి, కోర్టుపని కాగానే రోజూ మిగిలిన టైమ్ నాతోనే కులాసాగా గడిపిన బాలాజీ, వెళ్ళిపోతూ వెళ్ళిపోతూ అదీ రైలుకి గంట కొట్టేశాక చెప్పాడు రామనాథం సంగతి. 'అన్నట్టు మొన్నీ మధ్య రామనాథం కనిపించాడోయ్' అన్నాడు.

"అరెరె ఎక్కడున్నాడు?- ఏం చేస్తున్నాడు?" అన్నాను కంగారుగా.

బాలాజీ పకాపకా నవ్వేసి "ఎక్కడున్నాడో నాకు తెలీదు గాని ఏం చేస్తున్నాడో మాత్రం తెలుసు!" అన్నాడు.

నేను ప్రశ్నార్థకంగా చూసేను.

..."ఇంకేమిటి చేస్తాడు, వాడిబొంద! ఎక్కడో వంట చేస్తూవుండి వుంటాడు!" అని మళ్ళీ వేళాకోళంగా నవ్వాడు బాలాజీ.

నాకు షాక్ తగిలింది. పాపం రామనాథం! దురదృష్ట వంతుడు. ఏదీ నిలకడగా చెయ్యలేని మనిషి అయిపోయాడేమో. ఎప్పుడూ నవ్వేస్తూ, నవ్వులపాలైపోతూ అందులోనే వొక పట్టుదల పెంచుకొని హటాత్తుగా నలుగురి నోళ్ళలోనూ పెద్దవాడై పోతాడు. బి. ఏ. ప్యాసయినాక ఆర్నెల్లలో అయిదు ఉద్యోగాలు మారాడు.

వాణ్ణి సక్రమంగా, వాడూ వొక మనిషికింద ఎవరూ జ్ఞాపకం పెట్టుకోరా?

ఎక్కడున్నాడో, ఏం చేస్తున్నాడో!

గార్డు విజిల్ వేసెడు. రైలుకి ఎవర్నైనా దిగబెట్టడానికి వెళితే—ఆనందంలో వున్నా ఆవేదనలోవున్నా ఇదిమాత్రం తప్పక వినబడుతుంది...

"సరే, నే వెళ్ళొస్తానోయ్—మా లాయరుగారి దగ్గరికి మరో సారివెళ్ళి—ఒక లెటర్ రాయిస్తావుకదూ!" అన్నాడు బాలాజీ.

"ఆఁ ఆఁ, ష్యూర్. నువ్వూ లెటర్స్ రాస్తూవుండు" అని చెయ్యెత్తాను, టాటా చూపిస్తూ.

ఇంక లాయరూ లేదు, డాక్టరూ లేదు. నా మనస్సు మళ్ళీ రామనాథం జ్ఞాపకాల్తో నిండిపోసాగింది. వాడా దిక్కుమాలిన పాకశాస్త్రం మరిచిపోతే బాగుణ్ణు. లేకపోతే ప్రతీ చవటా, మగా ఆడా, వాణ్ణి వంటువాడికిందే గుర్తు పెట్టుకోడమూ! ఆ మాట వాడితో అంటే 'నేనేం ఎవరి వంటయినా పాడు చేసేనా? చాలి నయితే నే చేసినట్టు చెయ్యమను అందరూ అన్ని పన్లూ చేస్తున్నారు కారూ? మెకానిక్సు, ఫిట్టర్సు, గుమాస్తా — అందర్నీ మేకుల పురుగులు, పుస్తకాల పురుగులూ అంటున్నారా?'—ఇలా అంటూ పోతాడు. ఎవరింటికేనా భోజనానికి వెళితే 'ఈ అవకూర సరిగ్గా కుదరలేదండీ. ఇంకొంచెం ఉడికాక పొయ్య వలసింది.' అనీ,

లేకపోతే 'ఈ పులిహోరలో పులుసు పచ్చివాసన వేస్తోంది, కొంచెం వెచ్చగిల్లించి తగల్పిస్తే ఇంకా మజాగా ఉండేది.' అనో సలహా లివ్వడమే. ఆడవాళ్ళూ వాళ్ళ మొగవాళ్ళూ ఆశ్చర్యపడ్డట్టు నటించడం, హేళనగా నవ్వుకోడం, 'నా కొచ్చిన శాస్త్రం మరిచిపోడం ఎందుకు? నాకురాని విద్యలు నేర్చుకోడం ఎందుకు?—నాకెవరూ ఉద్యోగాలు చూసిపెట్టక్కర్లేదు. కాస్త పెట్టుబడి పెట్టండి. ఫస్టుక్లాసయిన హోటలుపెట్టి చూపిస్తాను నా తడాఖా.' కాని వాడికి తెలిసిన వంట హోటలు వంట కాదని వాడికి తెలియదు.

ప్లాట్‌ఫారం టికెట్ యిచ్చేసి బైటపడుతూ ఉంటే 'ఏమండోయ్—ఇలా సార్?' అని మృదువైన పలకరింపు వినబడింది. పక్కకి తిరిగిచూశాను... ...

'నమస్కారం రమాదేవిగారూ!... ఏమిటి ఎవర్నేనా దిగబెట్టడానికొచ్చారా?'

రమాదేవి పెంకెతనంగా నవ్వింది. 'దిగబెట్టడానిక్కాదు బాబూ, సాగనంపడానికి! ఇరవై రోజులైంది. మా అన్నయ్య తోడల్లుడు: కొత్తగా పెళ్ళయిందిగా, పెళ్ళాన్ని తీసుకు చక్కా

వొచ్చాడు, హైదరాబాద్ చూడ్డానికని. మా ఒదినగారు ఊళ్ళో లేకపోయినా మాకు తప్పిందిగాదు. వర్షా ధర్నాలనీ గవర్నమెంట్ హాలీడేస్ ధర్నమా అనీ మొత్తం ఇరవైరోజులు తీసుకుంది, ఘటాలు కదిలేసరికి! — మన్లో మనమాట సుమండీ—మళ్ళీ మా అన్నయ్యతోగాని ఒదినతోగాని అనేరు!'

'థాంక్స్!'

'అదేమిటండోయ్—?'

'అంతేగా మరి!—మీరు మీ అన్నయ్యతోనూ ఒదినతోనూ చెప్పలేని ఏకానొక మాట చెప్పేటందుకు నన్ను సెలెక్ట్ చేసుకున్నందుకు!'

రమాదేవి నవ్వింది.

'అబ్బా, ఏం చుట్టాలోగాని పర్ఫెక్ట్ బోర్డమ్. ఎన్నాళ్ళు తిని వెళ్ళిపోయినా పర్వాలేదుగాని—ప్రసంగాలు?—గవర్నమెంటు పనీ, సైట్ సీయింగూ ప్రోగ్రాం వేసుకొని ఆయనగారు వచ్చేడు. ఆ కాలక్షేపం సరిపోక మధ్యలో గొడవ ఒకటీ, ఆయనకి!— గడియకోసారి నా స్కూల్ గురించి జీతం సంగతీ అడుగుతాడు. ఫోంచేస్తున్నంతసేపూ నా వంట మెచ్చుకోడంతో సరిపోతుంది— లేకపోతే ఆయనగారి న్యూలీ వెడ్ వైఫ్ గారి పండను ఘనత భయం కాబోలు. ఇంక టైమ్ దొరికితే చాలు; నా మేరేజ్ సంగతి ఆయనకో సైడ్ బిజినెస్‌లా అయికూచుంది!'

'మీరలా ఆగ్రహించడం నాకు చాలా సంతోషంగా వుంది' అన్నాను నేను పెంకెతనంగానే నవ్వుతూ.

'అదేమిటి, మళ్ళీను?'

'అంతే మరేమీలేదు... మీకు పెళ్ళికాలేదన్న విషయాన్ని లోకులు గుర్తిస్తున్నారని మీరు తెలుసుకోడం, వాళ్లు మీ పెళ్ళి

ప్రసక్తి లేవదాన్ని మీరు మృదువుగా ఖండించడం—ఇలాంటివి ఫుండే, ప్రస్తుతం మీరు పెళ్ళికి చాలా సుముఖంగా వున్నారన్న విషయాన్ని తెలియ జేస్తాయి—పదిహేను పదహారేళ్ళ అమ్మా యిని, ఏమే బావని పెళ్ళాడతావుటే అంటే; 'పో నాన్నా!' అంటుంది చూసేరూ, అలా లేవూ మీ మాటలు ?'

'—సరిపోయింది, సజ్జు!...'

'పోనీలెండి; మీకు లోపల ఆనందం, పైకి ఆగ్రహం తెప్పించే విషయం మాట్లాడ్డం నాకు క్షేమంకాదు... ఇంటికేనా?'

'ఆఁ!—ఒకసారి మీరు రాకూడదూ ?'

'వెళ్ళొచ్చు, కాని, వెళితే నరసింహం ఒదిలిపెట్టడు. అతని కిప్పుడు ఈ వయసుపెరిగిన కన్య వివాహసమస్య చాలా బాధా కరంగా వుంది. అందులో దింపుతాడు నన్ను. ఏవేనా సంబంధాలు చూస్తున్నావా అంటాడు. లేకపోతే ఫలానా సంబంధం ఎలావుంది, నీ అభిప్రాయ మేమిటి, అంటూ వివరాలు ఏకరువు పెడతాడు.'

బస్సెక్కాం.

'చిన్నప్పుడు పెళ్ళి చేసేస్తే బాగుండిపోను' అంటాడు నర సింహం. 'ఎందుకు చేసేవుకావూ' అంటే అప్పుడలా అయిపోయిం దంటాడు. పదిహేనేళ్ళకి స్కూలుఫైల్ ప్యాసై, ఇతను మొట్ట మొదటి సంబంధం తెచ్చిననాడు— 'నాకు పెళ్ళొద్దన్నయ్యా, నే చదువుకుంటా' నన్న చెల్లిమాటలు ఎంతో యింపుగా వినిపించి వుం టాయి. అప్పుడైతే డబ్బో, చదువో, అందమో, గుణమో ఏదో చూసి తృప్తిపడి అయిందనిపించేసేవాడు... ఏడెనిమిదేళ్ళు గడిచి పోయాయి. ఇప్పుడు రమాదేవి గ్రాడ్యుయేట్ అయి, రివిన్యూ డిపార్టుమెంట్లో టైపిస్టుగా, గుమాస్తాగా రెండేళ్ళు పని చేసి, బియ్యీడీ అయి, టీచర్‌గా చేస్తోంది. ఇవుడు చూడబోయే

వరుడిలో గుణం కనబడాలి, అందం కనబడాలి, చదువు కనబడాలి, డబ్బుకూడా కలయినంతగా కనబడాలి, ప్రూడెన్స్ అనే ముసుగు వెనక దంపుకోలేనన్ని కోరికలు వుంటాయి—సహజమే అప్పుడు పెళ్ళి చేసేస్తే ఆకారం, సంస్కారం, భాషా, భావాలువేవీ యిప్పుడు మెలో ఉన్నట్టు వుండకపోవచ్చును. కాని, అలా ఆలోచిస్తూ కూచోడం సంప్రదాయం కాదు.

నే ననుకున్నట్టుగానే నరసింహం, ఒక పేపర్లో ఎడ్వర్టైజ్‌మెంట్‌కి, ఎర్రసిరాతో చుట్టూ బోర్డర్ గీసి—రమ కోసం—అని వ్రాశాడు. కుశలప్రశ్నలు అయ్యీ అవగానే 'ఇదిచూడు—'అంటూ నా కందించాడు.

'ఇది మీ కోసంట, మీరే చదవండి' అని రమాదేవి కిచ్చాను.

'ఐతే పైకి చదువు. అతనూ వింటాడు' అన్నాడు నరసింహం.

రమాదేవి చదవసాగింది 'కావలెను—'

'గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియాలో ఒక ఉన్నత పదవిలోవున్న ఒక ఆంధ్ర బ్రాహ్మణ యువకునికి వధువుకావలెను వధువు భారత దేశంలో ఏరాష్ట్రానికి చెందినా యిబ్బంది లేదు. అందంగా వుండాలన్న పట్టింపులేదు. తగుమాత్రం అందంగావుంటే చాలు.

'కాని వధువుకు ఇరవైయేళ్ళు దాటివుండాలి. ఇంగ్లీషు హిందీ, తెలుగు – ఈ మూడు భాషల్లో ఏదో ఒకటి ధారాళంగా మాట్లాడ్డం రావాలి. ముఖ్యమైన అర్హత మరిన్నీ ఏమిటంటే వధువుకు ఆంధ్ర బ్రాహ్మణ భోజనం బాగా అవగతమై, అది తయారు చెయ్యడం క్షుణ్ణంగా తెలిసుండాలి. ఏమాత్రం వెనుకబాటూ కుదరదు. పరీక్ష పెట్టే హక్కును వరుడు పొంద

తెలుగు విశ్వవిద్యాలయము

వున్నాడు. పరీక్ష అవమానం అని భావించని కన్యలే ఈ ప్రకటనకి ఆవాహిన్వయం మంచిది ...'

రమాదేవి పేపరు నేలకేసి కొట్టి 'ఎవడో పిచ్చివెధవలా గున్నాడు!' అంది.

నరసింహం విచారంగా మొహంపెట్టి 'నువ్వు పెద్ద పెసిమిస్టువి రమా' అన్నాడు.

'ఎక్స్‌క్యూజ్మీ—' అన్నాను నేను. 'మీ పెళ్ళి విషయంలో మళ్ళీ జోక్యం చేసుకుంటున్నాను—ఇందులో అసందర్భం ఏముం వండి?'

'అసందర్భానికేముంది?—భారత దేశం మొత్తం మీద ఎందరు యిరవైయేళ్ళు దాటిన పెళ్ళికూతుళ్ళున్నారో తెలుసుకుందికి పేపర్లో వేసినట్టుందిగాని—నిజంగా వధువు కావలసి వేసిన ప్రకటనా ఇది? దీంట్లో పెట్టిన క్వాలిఫికేషన్సు ఇండియాలో అందరికీ సరి పోతాయి!' రమాదేవి.

'అనంగి కాంట్రరీ—ఈ ప్రకటనలో స్కోప్ ఆంధ్ర బ్రాహ్మణ అమ్మాయిలకే పరిమితం అయివుంది. నా నమ్మకం.' అన్నాడు నరసింహం. 'నువ్వు చెప్పినట్టు ఏ పార్శీ అమ్మాయో సింధీ అమ్మాయో ఎప్లయ్ చేసిందనుకుందాం. ఆవిడకి ఇంగ్లీషు, హిందీ మాట్లాడడం వచ్చే అనుకో—అయితే ఆంధ్ర బ్రాహ్మణ భోజనం మాటేమిటి?'

'బాగా చెప్పావ్!—ఇంటర్వ్యూలో కూచోబెట్టి వంకాయ పచ్చికారం పెట్టో, ములక్కాడలు ఆవపిండీ పెట్టో కూరవండ మంటే సరి!' అన్నాడు నవ్వుకుంటూ.

'అతను పెట్టే పరీక్ష అలాగే ఉంటుందంటారా?' అంది రమాదేవి.

"అలాగే ఉండొచ్చు; ఇంచుమించు... లేకపోతే ఓ డయిరీ పేపరు ముందుగా ఇస్తాడో" అన్నాను... నాకూ నవ్వొచ్చేస్తోంది. ఆ సబ్జెక్ట్ అలాటిదా?

"నన్ను అడిగితే అది మంచి పద్ధతేనంటాను—" అన్నాడు నరసింహం. "మీ అమ్మాయికి వంటొచ్చునన్నారూ?–ఏదీ ఓసారి అమ్మాయిని అలా నడవమనండీ, చూద్దాం! అనే కుంటి వెధవ ప్రశ్నలు వేసే వాళ్ళకంటే ఇదెంతో దర్జాగా ఉంది!" అన్నాడు నరసింహం.

"అబ్బబ్బా! మీ ఇద్దరూ బుర్రకథల్లో వాళ్ళలాగా నన్ను ఊదరగొట్టేస్తున్నారు."

"నిన్ను ఊదరకొట్టాలని కాదు రమా. అలా డిస్కస్ చేస్తూంటే పాయింట్స్ వస్తాయి — ఇంక అన్నిటికీమించి, వయస్సు ఇరవై దాటాలన్నాడు. తల్లీ తండ్రీ బంధువులూ అంతా వున్న పిల్లలకైతే శ్రమపడీ భ్రమ పడీ తగిన సంబంధం అయినా కాకపోయినా తగిన వయస్సనిపించే యీడులో మూడుముళ్ళూ వేయించేస్తున్నారు. ఇరవై దాటినవాళ్ళు అరుదే."

"ఆ విషయం మాత్రం నే నొప్పుకోను. ఇరవై దాటినా పెళ్ళి కానివాళ్ళు కోకొల్లలు! వీధికి ముగ్గురేసి వుంటారు! కట్నం పిశాచి మహాత్మ్యం ఏమని చెప్పను!"

"సరే సరే–అందులోకి వెళ్ళొద్దుమనం. అదిప్పుడు తేలదు... ఉన్నపళంగా నువ్వు దీనికి ఎప్లయి చెయ్యడమే!"

"ఏమో ఆయన వంట టెస్టు చేస్తానంటే నాకేమిటో దిగులుగానే ఉంది."

నేను నవ్వాను. "ఇందాకే కదండీ, ఆయనెవరో, మీ వంటలు అద్భుతంగా ఉన్నాయంటూ రైలెక్కాడు!"

3

పదిహేను రోజులైంది.

ఆ రోజు నేను ఆఫీసుకి పోవాలని తొందర పడుతూవుంటే రమాదేవి వచ్చికూచుంది.

'మీతో పది నిమిషాలు మాట్లాడాలి. ఎక్కడికేనా వెళ్ళి ఆఫీసు కి లేటొస్తానని ఫోన్‌చేసిరండి' అంది.

'పది నిమిషాలే అయితే ఫోన్ చెయ్యక్కర్లేదు.'

'ఓ అరగంట ఆలస్యం అయినా కావచ్చు.'

'అలా అయితే మీరు సాయంత్రంరావచ్చు' అన్నాను నవ్వుకుంటూ. 'పదండీ, రోడ్డుమీద నడుచుకుంటూ డిస్కస్ చేసు కుంటూ పోదాం. రహస్యానికి రోడ్డంత భద్రమైన ప్రదేశం మరొకటి లేదు!'

'రహస్యం అని నేనన్నానా ?'

'కాకపోతే మరీ మంచిది.'

'మీరిలా మాటకు మాట చెప్పుకుంటూ కాలక్షేపం చేస్తే అరగంట అవనూ అవుతుంది; నేను మాట్లాడబోయేది అలాగే ఉంది

పోతుంది. అయితే: తీరాలోచిస్తేగా సంపులోంచి నీళ్ళుపట్టు కొటానికేను సుమారు కీ. క్రీస్, వెళ్ళి పోను చేసిరండి."

"సరే వెళ్తాను గాని సంగతేమిటో స్పష్టంగా చెప్పండి. నన్నిన్ను భరించలేక పోతున్నాను."

"ఏం లేదు. మీరు ఢిల్లీకి ఏదో ఆఫీసు పనిమీద వెళ్తున్నారుగా! నాకు యూనియన్ పబ్లిక్ సర్వీస్ కమీషన్ ఇచ్చే ఎసిజెన ఇంటర్వ్యూకి రమ్మని ఆర్డర్ పంపేరు. మొన్న పేపర్లో ఎడ్వర్టైజుమెంటు చూసి అప్లై చేసాను—అప్పుడు తెలియదు తర్వాత మీరు హైదరాబాద్ వస్తున్నారని, ఆ తేదీల్లో ఊళ్ళో ఉండరని... ఉంటాన్నాను, అని వ్రాశాను. అందుచేత, ఈ ఇంటర్వ్యూ అయిపోయేదాకా మీ ఆఫీసు పని వాయిదా వెయ్యగలరేమో, అలా అయితే మీరూ నేనూ కలిసి ఢిల్లీ వెళ్ళొచ్చు. లేకపోతే మా అన్నయ్యని తీసుకు వెళ్ళాలి—అని!"

"అబ్బ!— నిజంగా మీరన్నట్టు సంపులోంచి నీళ్ళు పట్టొస్తు మాట్లాడారండి... ఉండండి ఫోన్ చేసివొస్తాను... ఆ వాయిదాలు తీసి ఏదేనా మరతపేచీ వెయ్యడానికి వీలు ఉంటుందేమో చూద్దాం."

పక్కవాటాలో డాక్టరుగారింట్లో ఫోన్ ఉంది. వాళ్ళ ఫోన్ అవసరం వచ్చినప్పుడల్లా వాళ్ళతో మాట్లాడ్డం కదరకుండా ఉంటే అని వాళ్ళ ఫోన్ అవసరం వచ్చినప్పుడల్లా విచారిస్తూ వుంటాను, ఇప్పుడూ ఆ పనే చేస్తూ, డబ్బాలో పదిహేను నయాపైసలు వేసి. కార్యక్రమానికి ఉపక్రమించేను... ...అయింది.

ప్రయాణం, అందులో గవర్నమెంట్ పని—వాయిదా వెయ్యడానికి కేముందిలే, పెద్దలే డబ్బు పెట్టాలన్న కావాలని నోట్ రాస్తేసరి!—బిల్లు పాస్సై ఎకౌంటెంట్ జనరల్ కి వెళ్ళి వచ్చేసరికి

పది హేను రోజులు కళ్ళు మూసుకుని గడిచిపోతాయి... అనుకుంటూ తిరిగి వొచ్చాను. ద్వారం దగ్గిర్నుంచే "చెప్పండి!" అంటూ లోపలికి అడుగుపెట్టాను.

ఆశ్చర్యం"—లోపల రామనాథం కూచుని ఉన్నాడు!! రమా దేవి అతన్ని చూసి లోపలికెళ్ళి నట్టుంది. టీపాయ్‌మీద ఆమె వొదిలి వెళ్ళిన పెన్ను, పెన్సిలు పరిక్షిస్తున్నాడు రామనాథం.

"హల్లో! ఎన్నాళ్ళ కెన్నాళ్ళ కెన్నాళ్ళకి! ఏమి టిలా సడెన్‌గా ఊడిపడ్డావు! మేఘంలేని మెరుపులాగ!!...ఉత్తరమేనా రాయకూడదా, ఫలానాచోట ఉన్నానని ఫలానాచోట పనిచేస్తున్నా నని!" అన్నాడు.

రామనాథం తీరుబాటుగా ఊపిరిపీల్చుకుని "—పొద్దుట జి. టి. లో వచ్చాను. పదింటివరకూ కూచుని, మీ ఆఫీసుకి ఫోన్ చేసేను. వాళ్లు యీ ఎడ్రస్ చెప్పేరు మళ్ళీ ఆఫీసుకి పారిపోతా వేమో అని టాక్సీ వేసుకు చక్కావచ్చాను!" అన్నాడు.

రమాదేవి వెనక ద్వారం దగ్గిర అవుపడింది. "నే వెళ్ళిరానా, రామదాసుగారూ? సాయంత్రం మా యింటికి వస్తారా?"

"ఓ. యస్.—కాని, ఇదుగో ఇతను మా ఫ్రెండ్, రామ నాథం...ఎక్కడ్రా ఉంటం?"

"ఢిల్లీ!"

"ఢిల్లీలో ఉంటున్నాట్టండీ...ఈవిడ రమాదేవిగారోయ్, బి.ఏ., బి. ఇడి. టీచర్‌గా వుంటున్నారు. మా ఫ్రెండ్ నరసింహం సిస్టరు. పైగా మాకు వేలువిడిచిన పింతల్లి కూతురుకూడాను—ఢిల్లీలోనే ఈవిడక్కూడా త్వరలో ఓ ఉద్యోగం అయ్యేటట్టుంది. ఈ నెలాఖర్ని ఇంటర్‌వ్యూ ఉందిట."

"ఓహో, అలాగా!" అని నమస్కారం చేసేడు రామనాథం.

"ఢిల్లీలో బిగ్ విగ్స్‌ని చాలామంది నెరుగుదునండీ. నా వల్ల ఏ చేశా సాయిముంటే చెప్పండి తప్పకుండా చేస్తాను — ఎప్పుడు ప్రయాణం?"

రమాదేవి కృతజ్ఞతతో నవ్వింది. 'మెనీ థాంక్స్—ప్రయాణం సంగతే ఇంకా డిసైడ్ కాలేదండీ. ఈయనకూ, డాక్టర్ ఆఫీసుపనుందిట ఢిల్లీలో. ఆయనతో కలిసి వెళదామనుకుంటున్నాను. ఇంతకీ ఇంటర్వ్యూ నెలాఖర్నలెండి' అంది.

"నేనూ ఇరవై దాటాకే బైల్దేరుతున్నాను. అంతా కలిసే పోవచ్చు."

"ఔనుగాని, ఎందులో వున్నావు ప్రస్తుతం? ఆ మధ్య రైల్వేలో వున్నావన్నారు."

"ఆ రైల్వే ఉద్యోగం అంతా బోగస్" అన్నాడు రామనాథం... '—కేటరింగ్ మేనేజర్స్ కావాలంటే అప్లయ్‌చేసి, వెళ్ళాను నీకు తెలుసుగా, నాకు కుకింగ్ మీదే ఇంటరెస్ట్ రైల్వే కేటరింగ్!—వెధవది కల్తీచెయ్యందే లాభాలు రావనుకునే ఘటాలు!—అఫ్ కోర్స్; జీతం నాలుగువందల ఎనభై యిచ్చేవారనుకో. రెండేళ్ళు చేసేసరికి మొహం మొత్తింది—అయినా ఓ సంగతి ఒప్పుకోవాలి; నేను విడిచి పెట్టకుండా రెండేళ్ళపాటు చెయ్యగలిగిన మొదటి ఉద్యోగం, అది!—"

"మరి ఇప్పుడో?"

"ఇప్పుడు ఢిల్లీలో అశోకా హొటల్ కదూ గవర్నమెంటాఫ్ ఇండియాది!— దాంట్లో వెజిటేరియన్ సెక్షన్‌కి హెడ్ కుక్‌గా ఉంటున్నాను. ఎనిమిది వందలిస్తున్నారు, మొన్నే కన్‌ఫర్మ్ చేసేరు. ... ...చిన్నప్పుడు అన్నిరకాల వంటలూ తెలుసుగదా అని మహా గర్వపడేవాణ్ణి. కాని మాంసాహారశాఖని నిర్లక్ష్యం చేసేనని తెలియలేదు. అసలు కాంప్లికేటెడ్ తింగ్స్ అన్నీ అందులో ఉన్నాయి,

పైగా ఈ అశోకా హోటల్‌కి విదేశాలనించొచ్చే అతిథులెక్కువ. వాళ్ళంతా మాంసాహారులే. అంచేత ఆ సెక్షన్ హెడ్డే మొత్తం హోటల్ హెడ్ కింద పరిగణింపబడతాడు. అతని జీతం కూడా స్కేల్ పే—నాడే ఎనిమిది వందలనించి పదహారు వందల వరకూ, తొమ్మిది వెయ్యినించి పద్దెనిమిదివందల వరకూను!"

నేనూ రమాదేవి నోళ్ళుతెరుచుకొని వింటున్నాం.

"—అయితే అక్కడ చేసేది వెజిటేరియన్ — అంటే వంకాయకూరా బెండకాయ వేపుడూ అనుకుంటున్నావేమిటి! — కస్టర్డ్ పుడ్డింగ్, కార్న్ పుడ్డింగు — జెల్లీలూ అవీ యూజ్ చేసి — అంతా అదొ కరకం; కన్‌ఫ్యూజన్!! ఇంటికొచ్చి ములక్కాడల చారు చెయ్యడం మరచిపోయి పప్పులో కాలెయ్యడం!—"

"ఏదయితే నేం, వంటేకదా! మొత్తానికి పట్టినపంతం మానేవుగాదు!" అన్నాను, ఆనందంలో కొట్టుకుపోతూ.

"—మరేం చెయ్యమంటావు? మీ అందర్లాగా నేనూ ఏక్సిడెంటల్‌గా ఓ డిగ్రీ సంపాదించినా, దాంట్లోనే సేల్స్‌టాక్స్ ఆఫీసర్ పనీ, టుబాకో ఇనస్పెక్టర్ పనీ, కస్టమ్స్ ఇన్‌స్పెక్టరు పనీ చేసే తెలివుందని నా కెప్పుడూ అనిపించేది గాదు—చదువుల్లో చదివిందానికన్నా నాకు మొదట్నుంచీ ఒచ్చిన శాస్త్రం గొప్పదని నా విశ్వాసం! ఇందులో బాగా కృషిచేసేను. ఇప్పటికి అయిదారు పుస్తకాలు రాశాను. 'ఇండియన్ స్టఫ్; అండ్ కాంటినెంటల్ కుక్' అన్న పుస్తకం ఒకటి రాసేను అందులో మన దేశవాళీ కాయగూరల్లోంచి ఎలాంటి పుడ్డింగ్స్ తయారు చెయ్యొచ్చో వుదహరిస్తూ వివరించేను. దాన్ని ఒక అమెరికన్ పబ్లిషర్ పాతికవేలకి కొనుక్కున్నాడు. ఆ పుస్తకం ఇండియాలో రిలీజ్ చెయ్యలేదింకాను—అమెరికన్స్ ఆ పుస్తకంలో సూత్రాల్ని కర్గ్నైజ్ చేస్తే మన గోదారి లంకలవగట్లంటే కాదు; పొలాలన్నిట్లో

కూడా వంకాయటం పండించినా సరే, తాను రూపాయి చొప్పున పంపినాసరే, అమెరికన్ డిమాండ్ ఖాతువలేం...'

'పెళ్ళి చేసుకున్నావా?'

'ఏమిటి చేసుకోడం?—ఎంతసేపూ సినిమా పాటలు పాడుతాను; డేన్సులు చేస్తా; అల్లికలూ, కుట్లూ, చదువూ సంధ్యా అంటారేగాని నాకు వంట బాగా వచ్చునన్న పిల్ల తటస్థ పడలేదు దానూ!—ఫర్ ఎగ్జాంపుల్ వినుగెత్తి ఆ మధ్య ఒక ప్రకటన వేసేను—బాగోయ్, నాకు చదువూ, సంధ్యా, కులం, భాషా, ఆఖరికి అందం వీట్లతో పనిలేదు ఇంత అన్నం, వంకాయ కూరా కొబ్బరికాయ పెరుగుపచ్చడీ చేసి పెట్టగల పిల్ల కావాలి, అని!—హెూల్ ఇండియాకి ఆరు అప్లికేషన్లు వచ్చాయి! ఇద్దరు అరవ అమ్మాయిలూ, ఇద్దరు ఆంధ్రులూ, ఒక కన్నడం అమ్మాయీ, ఒక పంజాబీ ఆవిడా!'

నేను రమాదేవివేపు చూశాను. ఎర్రగా అయిపోయింది ఆమె మొహం. తల దించేసుకుని, మళ్ళీ ఏమనుకుందో మామూలుగానే ఉందామని ప్రయత్నించింది.

మావాడు వంచేస్తునే ఉన్నాడు, '—పంజాబీ ఆవిడని ఢిల్లీలోనే చూసేను. ఏం లాభంలేదు కన్నడం అమ్మాయిని మద్రాస్ రమ్మని, అక్కడికి వెళ్ళేను. అక్కడే అరవమ్మాయిల్నిద్దర్నీ చూసేను ఆఫ్‌కోర్స్ అరవాళ్ళిద్దర్లోనూ ఒకామెకి మన వంట బాగా తెలుసు, మనవీ వాళ్ళవీ వంటలు ఒకటేనంటుందామె; అది రైటు కాదనుకో, కాని, తెలుగువాళ్ళ పులుసుకీ—అరవ్వాళ్ళ సాంబారుకీ; తెలుగువాళ్ళ పచ్చడికి అరవవాళ్ళ చట్నీకి, తేడాలు చాలా డిటెయిల్డుగా ఆ అమ్మాయికి తెలుసు. అయ్యంగార్ల పిల్ల ఇంజనీరింగ్‌లో ఆనర్స్ సగం చదివి వాళ్ళ నాన్నగారు పోవడంవల్ల మధ్యలో మానేసిందిట, ఎంత అందంగా ఉందనుకున్నావ్! చిదిపి దీపం పెట్టొచ్చునన్న ఫ్రేజ్ పుట్టు

డాని కలాంటివాళ్ళే కారణం— ఐతే ఆ అమ్మాయి తెలుగు గాని, ఇంగ్లీషుగాని కర్ణకఠోరంగా వున్నాయి... ఎలాగో భరించొచ్చు, వేరే దారి లేకపోతేను — ఇహ నిన్న నెల్లూర్లో ఒకమ్మాయిని చూసేను. శ్రీహరి!—నెల్లూరు ములుగొలుకులుతప్ప వేరే బియ్యానే ఉండవంటుంది— దోసావకాయపెట్టడం ఎలాగా అంటే తెలీలేదు, రెడ్లఅమ్మాయి-ఇకేం లేదబ్బాయ్ ఈ ఊళ్ళో ఒక కేండిడేట్ ఉంది. ఆవిణ్ణిచూసి, నాకు తగిన పిల్ల లేదనుకొని, ఢిల్లీ వెళ్ళిపోతాను. లేకపోతే ఆ అయ్యంగార్లపిల్లే నాకు రాసిపెట్టుందో—!'

నేను గొంతుక సర్దుకున్నాను. రమాదేవి వేపు చూశాను, ఎందుకేనా మంచిదని. 'చెప్పెయ్యమంటూరా?' అన్నట్టు కళ్ళెగరేశాను. ఆమె 'పోదురూ' అన్నట్టు నవ్వింది. నాక్కావలసిందదే.

'నువ్వు వేశావన్నమాట ఐతే, ఆ ఎడ్వర్టైజ్మెంట్!'

'ఆఁ! నేనే. నువ్వు చూశావా?'

'చూడ్డమేమిటి, ఓ అమ్మాయిచేత ఎప్లయ్ చేయించాను.'

'అలాగా? అర్హురాలేనా?—ఐతే నన్ను దృష్టిలో పెట్టుకు నుండవు.'

'నిన్ను దృష్టిలో పెట్టుకోలేదనుకో, ఐనా అర్హురాలే. నువ్వు కూడా అర్హుడువే'

మళ్ళీ రమాదేవి వేపు చూశాను. ఆమె అలా సిగ్గుపడ్డం నాకు చాలా అహ్లాదాన్ని కలిగించింది. కొంచెం వినోదంకూడా.

'సరే చూద్దాం. ఆవిడకి పదిహేనునించి ఇరవైఅయిదు లోపుగా వస్తానని వ్రాసేను' అన్నాడు రామనాథం.

'నా కదీ తెలుసు—ఆవిడ ఎవరోకాదు — ఎదురుగా ఉన్నావిడే.'

'వ్హాట్ !' అని, పర్స్తీసి, అందులో ఓ కాయితం తై లాగి, 'పి. రమ' అన్నారు, మీ పేరేనా ? మరి మీరు బి. ఏ., బి కదా, అవన్నీ అందులో చెప్పలేదే !' అన్నాడు రామనాథం.

'అవన్నీ రానుకోమని అందులో లేదుగా !' అంది రమాదేవి. కంఠం గురగురలాడి, మాట బోధపడలేదు.

'సో ! మీకు టైమివ్వకుండా ఇంటర్వ్యూ చెయ్యబోవడం నాది పొరపాటే...ఆల్ రైట్. సాయంత్రం మీరు సిద్ధమేనా? మీ ఇంటికి భోజనానికొస్తాం. అవే, నేనూ వీడూ కలిసి !' అన్నాడు రామనాథం రమాదేవితో.

రమాదేవి తల అంగీకరించింది.

'ఏమేం వండమంటావో చెప్పూ!' అన్నాను.

'ఏదైనా ఫర్వాలేదు !'

'అలా అయితే వంట కుదరకేం జేస్తుంది ?'

'ఎందుక్కుదురుతుంది ?—ఒకవేళ కుదిరినా అది కేవలం యాక్సిడెంటల్. నిజంగా సబ్జక్టు తెలిసి వొండుతున్న స్త్రీలు చాలా తక్కువ భాయ్. కుదిరితే యాక్సిడెంట్, కుదరకపోతే నేచురల్. అంతే—మాటుపరసకి చారుతీసుకో. ఆంధ్రదేశంలో వున్న ఎనభై లక్షల కుటుంబాల్లో రోజూ ఏపూటకాపూట చేసే ఎక్స్పెరిమెంట్ అవునంటావా-కాదంటావా ?'

'దుష్టుడా !' అన్నాను. కాని, ఏదో నిజంలాగానే వుందా వాక్యం.

'ఇంతకీ ఆయనకోసం యేం వండాలో నాకు తెలుసులెండి- వంకాయ కూరా. కొబ్బరికాయపచ్చడీ, ములక్కాడల చారూ'

లోపుగా అంది రమాదేవి ధైర్యంగా, సిగ్గుపడుతూనే.

'నా 'కరెక్ట్. అవే చెయ్యండి, చూద్దాం...వంకాయ కూరైతే ఉన్నానిదే, గాత్రం అంత తలికనుకోకండి!'

రమాదేవి యిప్పట్నించే వండేస్తుందా అన్నంత తొందరగా లేచి, తడబడే అడుగుల్తో వెళ్ళింది. రామనాథం ప్రగల్భంగా నవ్వాడు. 'పేపరు ఈజీగా యిచ్చేసినట్టున్నావురా!' అన్నాను.

'పేపర్ ఈజీఅయినా వేల్యుయేషన్ స్ట్రిక్ట్‌గానే ఉంటుందోయ్. రికమెండేషన్లూ అవీ పనిచెయ్యవ్' అన్నాడు రామనాథం.